

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Akkuasetusehdotus – tuottajavastuukysymyksiä

Matti Lenkkeri

Pirkanmaan ELY-keskus, Keskitetyt ympäristöpalvelut 21.4.2021

Tuottajavastuuvalvonta

Tässä esityksessä

- Mitä jätehuollon tuottajavastuu tarkoittaa ja miksi sitä tarvitaan?
  - Nykytilanne
  - Paristot ja akut
- Akkuasetusehdotus
  - Painopiste: teollisuus ja sähköautonakut
- Mitä seuraavaksi?

Mitä tuottajavastuu tarkoittaa ja mihin sitä tarvitaan?

Tuottajavastuu koskee valmistajaa ja maahantuoja

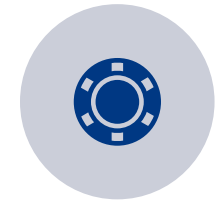
- Ajoneuvojen, akkujen ja paristojen, paperin ja paperituotteiden, renkaiden sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden **valmistajien ja maahantuojien** on järjestettävä käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto kustannuksellaan
- Pakkausten osalta tuottajavastuu koskee **pakkaajia ja pakattujen tuotteiden maahantuoja**

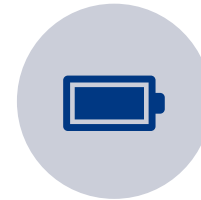
AJONEUVOT

PAKKAUKSET

RENKAAT

AKUT JA
PARISTOT

PAPERI JA
PAPERITUOTTEET

SÄHKÖ- JA
ELEKTRONIikka-
LAITTEET

Tuottajavastuun tavoitteet

Ehkäisee jätteen syntymistä ja edistää jätteiden hyödyntämistä

Laaja ja tiheä keräysverkko (välttämättömyyspalvelu)

Tuotteen viimeinen haltija saa tietoa keräyspaikoista ja jätehuollosta

Tuottajat kuuluvat tuottajayhteisöihin tai tuottajarekisteriin

Kaikki hoitavat tuottajavastuun: Tasapuoliset mahdollisuudet markkinoilla

Ympäristön-
suojelu

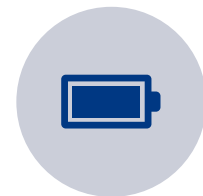
Jätehuolto

Markkinat
ja talous

Tuottajavastuu perustuu jätelakiin

- Lakisääteinen velvoite
- Tuottajalla velvollisuus, mutta myös ensisijainen oikeus järjestää tuotteidensa jätehuolto
- Tuottajavastuu kattaa keräyksen, kuljetuksen ja jätteenkäsittelyn/kierrätyksen
- Rinnakkaisia keräys- ja vastaanottojärjestelmiä saa perustaa vain yhteistoiminnassa tuottajan kanssa
- Kunta saa täydentää keräys- ja vastaanottojärjestelmää, jos tuottaja ei itse järjestä keräystä. Kerätyt tuotteet toimitetaan kuitenkin tuottajan järjestelmään.

Akut ja paristot

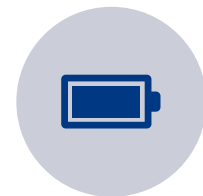
- Nykylainsäädäntö perustuu paristo- ja akkudirektiiviin [2006/66/EY](#)
- Direktiivi sovellettu kansallisesti lainsäädäntöön Valtioneuvoston asetuksella paristoista ja akuista ([520/2014](#)) sekä jätelailla
  - Direktiivi ja VNA ovat ainoat säännökset, jotka koskevat ainoastaan akkuja ja paristoja
- Tuotteiden jako kolmeen akkutyyppiin suunnittelun käyttötarkoituksen perusteella:
  - Kannettavat
  - Ajoneuvo
  - Teollisuus (sis. sähköisten kulkuneuvojen akut)

Akkuasetusehdotus - Merkittävää uutta akkujen tuottajavastuuseen

Akkuasetusehdotus

- Ehdotus kokonaisuudessaan erittäin laaja
  - 79 artiklaa (osa useampia sivuja) ja 14 liitettä vrt. nykyisin 30 artiklaa ja 3 liitettä
- Tuottajavastuuta koskevat vaatimukset pääasiassa **7.luvussa**
  - Ehdotuksen mukaisesti jätepuitedirektiivin 2008/98/EY 8 ja 8 a artiklaa ei sovellettaisi enää akkuihin
- Saattaa muuttua vielä merkittävästi
  - *Tämä esitys perustuu nykyiseen ehdotukseen*
  - Toimivaltaisten viranomaisten määrittäminen
- Ehdotuksen mukaisesti tulisi voimaan vaiheittain 1.1.2022 alkaen
  - ***Tulee pitkittymään, lopullinen aikataulu riippuu neuvotteluista***

Uudet akkuluokat

Irtoakut

- Suljettu
- Paino <5 kg
- Ei suunniteltu teollisiin tarkoituksiin
- Ei ole sähköajoneuvoakku tai autonakku
- Sis. Kevyiden kulkuneuvojen (< 750 W) akut

Autonakku

- Käytetään ajoneuvojen:
  - Käynnistykseen,
  - Valaistukseen ja
  - Polttoaineen sytytykseen

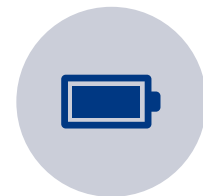
Teollisuusakku

- Suunniteltu teollisiin käyttötarkoituksiin
- Kaikki muut akut pl. Irtoakut, sähköajoneuvoakut ja autonakut
- Toimialoja mm.: teollinen toiminta, viestintäverkot, maataloustoiminta ja sähköenergian tuotanto ja jakelu.
- *Myös kotitalouksissa energian varastointiin käytettävät akut*

Sähköajoneuvoakku

- **Tieliikenteen** sähkökäyttöisten ja hybridiajoneuvojen ajovoima-akut
- *Rautatie-, vesi- ja ilmakuljetusajoneuvojen ajovoima-akut luokitellaan teollisuusakuiksi*

Ehdotuksen mukaisia vastuita

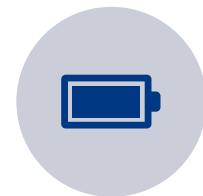

- Tuottajien vastuulla olisi:
  - Järjestää tuotteiden erilliskeräys, kuljetus, valmistelu käyttötarkoituksen muuttamiseen ja uudelleenvalmistukseen ja käytettyjen akkujen käsittely ja kierrätys (ml. tarvittavat turvallisuustoimenpiteet) sekä erilliskeräyksen edistysvastuu
  - Raportointi- ja rekisteröitymisvelvollisuus, kustannusvastuu sekä tiedotus- ja tiedonantovastuu
- Myyjän (jakelijan) olisi otettava maksutta vastaan käytöstä poistettuja akkuja
  - *Kaikki akkuluokat*
- *Jakelijan tulisi tarkistaa, että maahantuoja/valmistaja on hoitanut tuottajavastuunsa*
- *Loppukäyttäjille velvollisuus palauttaa erilliskeräykseen*

Auton-, teollisuus- ja sähköajoneuvoakut

Auton-, teollisuus- ja sähköajoneuvoakut 1/2

- Ehdotuksen mukaisesti tulisi järjestää maankattava keräysverkosto (49 artikla)
  - Nykyisin direktiivissä ei ole keräysverkostovaatimusta ja kustannuksista on voitu sopia tuottajan ja asiakkaan välillä teollisuusakkujen osalta
  - Jakelijoilla ei myöskään nykyisin vastaanottovelvoitetta (pl. tietyissä tapauksissa autonakut)
- Jakelijoille vastaanottovelvoite
  - Vastaanoton tulisi tapahtua myyntipaikassa tai sen läheisyydessä
  - Vastaanottovelvoite koskisi myös etämyyntiä

Auton-, teollisuus- ja sähköajoneuvoakut 2/2

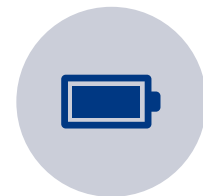
- Käytöstä poistetut akut tulisi ottaa vastaan maksutta ilman ostovelvoitetta (perustetuista keräyspisteistä)
  - Jakelijat
  - SER ja romuajoneuvojen käsittely- ja kierrätyslaitokset
  - Kunnalliset jätehuollon erilliskeräyspisteet
- Ehdotuksen mukaisesti tuottajien tulisi kattaa kustannukset yksityisten ei-kaupallisten käyttäjien tiloissa tapahtuva purkaminen ja keräys
- Osa ehdotuksen vaatimuksista koskee akkuja, jotka >2kWh

Käyttötarkoituksen muuttaminen (59 artikla)

- Ehdotus mahdollistaisi sekä antaisi velvollisuuksia ja vaatimuksia akkujen käyttötarkoituksen muuttamista tai uudelleenvalmistusta suorittaville toimijoille
- Pääsy akunhallintajärjestelmään ja olennaisiin tietoihin (ml. Turvallisuusnäkökohdat)
- Kyseiset toimijat vastuussa testauksesta, pakkauksesta ja siirrosta. Lisäksi vastuussa tuote- ja teknisistä vaatimuksista (sekä tuottajavastuusta)
- Akun haltijan pystyttävä osoittamaan, että akku ei ole enää jätettä:
  - Toimintakunnon testaus, tarvittava suorituskyky uudella tuotteella, sopimus tai lasku omistusoikeuden siirrosta, asianmukainen suojaus kuljetuksen ja kuormauksen aikana
- Uudessa tuotteessa otettava huomioon vaatimukset (uusien) tuotteiden laskemisesta markkinoille

Elinkaaren loppuvaiheen tiedot (60 artikla)

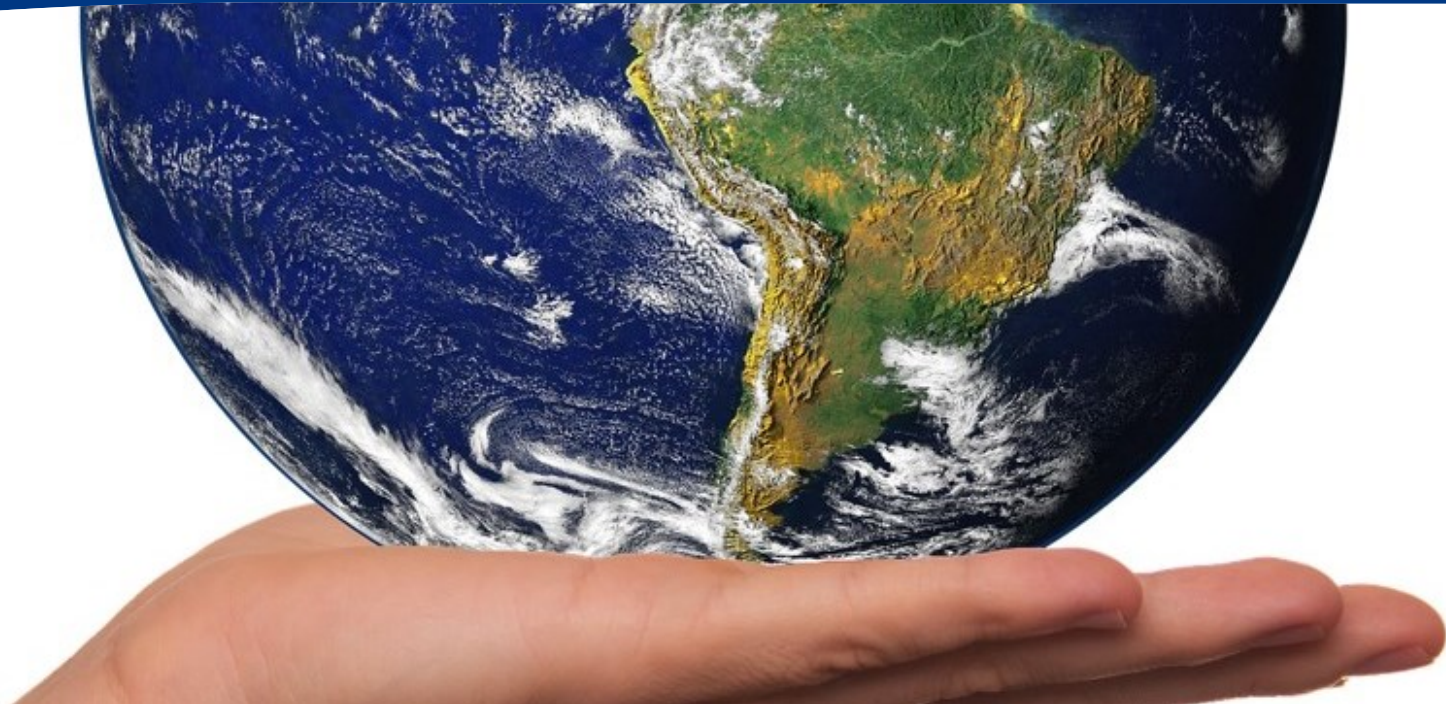
- Koskisi kaikkia akkuluokkia
- Tuottajilla tiedonantovelvollisuus: erilliskeräys, jätteen syntymisen ehkäisy, merkinnät, kierrätysjärjestelmät, turvallisuus, ympäristö ja riskit
- Jakelijoiden tulee tiedottaa kaupassa **sekä** verkossa erilliskeräyksestä
- Myyntipaikassa tulee esittää tiedot tuottajavastuujärjestelmän kustannuksista akkujen osalta

- Tuottajien tulisi antaa tietoja kolmansille toimijoille turvallisuus ja suojaustoimenpiteistä sekä jätehuoltotoimijoille asianmukaisista kierrätys- ja käsittelytoimenpiteistä (akkumallikohtaisesti) ml. laitteiden ja ajoneuvojen purkuprosessit ja suojaustoimenpiteet

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Mitä seuraavaksi?

Aikataulu ja siirtymäaika

- Nykylainsäädäntö on voimassa kunnes uusi astuu voimaan
  - Jätelaki uudistuu, vaikutuksia myös tuottajavastuuseen
- Ehdotuksen mukaisesti asetus tulisi voimaan asteittain n. 10 v aikana.
  - Nykyehdotuksen mukaisesti käytöstä poistettuja akkuja ja tuottajavastuuta koskevat vaatimukset (7. luku) tulisivat voimaan 1.7.2023 alkaen.
    - Raportointi nykymallin mukaan vielä seurantavuoden 2023 osalta vuonna 2024.
- *Aikatauluun tulee vielä muutoksia riippuen EU-neuvotteluiden kestosta ja vaiheista.*

Kannattaa seurata

- Komission [paristot ja akut –sivua](#) (eng)
- Tuottajavastuun nettisivuja (ymparisto.fi/tuottajavastuu)
  - Valtakunnallinen jätehuollon uutiskirje
  - @tuottajavastuu [Twitterissä](#)
- YM:n ja TEM:n nettisivuja ja viestintää
- Akkujen tuottajayhteisöjen ja muiden sidosryhmien viestintää
- Jätteen siirtosäätelyä päivitetään EU:ssa (komission [Have Your Say –sivu](#))
  - Saattaa vaikuttaa esim. litiumioniakkuihin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kiitos!

www.ymparisto.fi/tuottajavastuu
twitter.com/Tuottajavastuu
tuottajavastuu@ely-keskus.fi